

Convenția-cadru reprezintă rezultatul unui compromis

Convenția-cadru reprezintă rezultatul unui compromis decis la reuniunea șefilor de stat și de guvern din țările membre ale Consiliului Europei din toamna lui 1993, când s-a optat pentru această soluție ca formă de consacrare

juridică a standardelor minime cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale. Spre deosebire de Recomandarea 1201 (1993) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei – care, dacă ar fi fost adoptată, s-ar fi transformat într-un protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului – Convenția-cadru nu dispune de un mecanism de control al aplicării prevederilor sale. Ea conține doar dispoziții programatice, ceea ce presupune elaborarea unei legislații interne a statelor în vederea dezvoltării și aplicării prevederilor Convenției. Aceste legislații interne trebuie să țină cont de situațiile concrete din fiecare țară. Ea prezintă avantajul că este deschisă spre semnare și statelor care nu fac parte din Consiliul Europei.

Având în vedere dinamica internă a evoluțiilor din domeniul reglementărilor cu privire la drepturile minorităților al Consiliul Europei, consider că elaborarea Convenției-cadru marchează un pas înapoi față de nivelul atins de Recomandarea 1201. Deși Convenția-cadru face o serie de precizări deosebit de utile în perspectiva asigurării și protejării drepturilor persoanelor minorităților naționale, cum ar fi, de pildă, cele referitoare la dreptul de a fi informat în legătură cu motivele arestării într-o limbă pe care minoritarul să o poată înțelege și de a se apăra în această limbă, asigurându-i-se asistența unui interpret [art. 10(3)] – dispoziție care nu se regăsește în Recomandarea 1201, ca fiind înscrisă în Convenția Europeană a Drepturilor Omului – elemente fundamentale pentru păstrarea identității grupului minoritar, ca atare, nu mai sînt precizate în textul acesteia. Este vorba în primul rînd de abandonarea ideii de a consacra juridic o definiție a minorităților naționale, care oricît de restrictivă ar fi fost, ar fi oferit posibilitatea accentuării și dezvoltării planului juridic de protecție a identității grupurilor minoritare ce ar fi intrat sub incidența definiției respective. Absența ei diluează foarte mult textul Convenției-cadru. De asemenea, am în vedere renunțarea la prevederile legate de asigurarea și participarea minoritarilor la forme de *autonomie în conformitate cu legislația internă a statelor*, în interesul prezervării în condiții corespunzătoare a identității și tradițiilor lor – prevederi conținute în Recomandarea 1201.

Evident, Convenția-cadru este expresia unui context politic în care ideea de *drepturi colective*, precizată în Recomandarea 1201, nu și-a găsit încă un corespondent în plan juridic sub apelativul de *drept colectiv* ca atare. Reticențele statelor față de această evoluție sînt de înțeles și este puțin probabil că vom asista la schimbări spectaculoase în abordarea respectivă în viitorul apropiat. Totuși, chiar dacă Raportul explicativ cu privire la Convenția-cadru susține că textul acesteia nu conține referiri la *drepturi colective*, simpla raportare la „protecția minorităților naționale” ca atare – așa cum se face în articolul 1 – indică *recunoașterea dimensiunii colective a acestei protecții* cu toate drepturile aferente. Acest lucru se

regăsește și în alte articole ale Convenției și el este în concordanță cu evoluțiile pe plan regional (OSCE) și universal (ONU) care accentuează interesul actorilor din sfera relațiilor internaționale pentru protejarea dimensiunii colective a identității minoritare.

Valentin Stan